

Dosarul nr. 2ra-1270/21

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) A. Ojoga

Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) M. Anton, V. Cotorobai, I. Secrieru

D E C I Z I E

15 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând recursurile declarate de către Nicolaev Roman, reprezentat de avocatul Dragomir Aliona, Ministerul Justiției și Procuratura Generală,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolaev Roman împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală cu privire la cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2021,

c o n s t a t ă:

La 05 august 2019, Nicolaev Roman a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală cu privire la cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, Nicolaev Roman a menționat că la 15 septembrie 2017, a fost reținut pe un termen de 72 de ore, fiind bănuit în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. b), c) și d) din Codul penal.

Ulterior, prin ordonanța din 17 septembrie 2017, a fost pus sub învinuire, iar prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 septembrie 2017, i-a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen de 30 de zile.

De asemenea, a invocat că prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău din 29 septembrie 2017, a fost scos de sub urmărire penală din motiv că faptele nu întrunesc elementele infracțiunii, cu clasarea dosarului penal.

Reclamantul a reiterat că în rezultatul intentării cauzei penale, a suportat prejudiciu material ce constă din suma de 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, 30 800 lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru cauza penală, achitată în beneficiul părților vătămate – Iațco Adrian și Veșțiman Cătălin, 4 200 lei cu titlu de cheltuieli pentru produsele alimentare procurate de rudele sale.

Mai mult ca atât, fiind plasat în Penitenciarul nr. 13 din mun. Chișinău, a fost deținut în condiții inumane și degradante, astfel fiindu-i cauzat prejudiciu moral.

Reclamantul Nicolaev Roman a solicitat încasarea de la bugetul de stat a sumei de 45 000 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 10 000 euro cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 22 iulie 2020, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Nicolaev Roman.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2021, s-a admis apelul declarat de Nicolaev Roman, s-a casat hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 22 iulie 2020 și s-a emis o nouă hotărâre, prin care:

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Nicolaev Roman.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Nicolaev Roman suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 1 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

La 08 iulie 2021, Nicolaev Roman, reprezentat de avocatul Dragomir Aliona a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Recurentul Nicolaev Roman, în motivarea recursului a invocat că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material.

Astfel, a menționat că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral, este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire, iar conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă afect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Prin urmare, a reiterat că concluzia instanței de apel privind repararea prejudiciului în mărime de 11 000 lei ca fiind nemotivată și care necesită o analiză mai amplă a circumstanțelor cauzei.

La 02 august 2021, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurentul Ministerul Justiției, în motivarea recursului, a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, precum și faptul că a apreciat arbitrar probele anexate la materialele cauzei.

Astfel, a specificat că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale și anume existența faptei ilicite.

Or, la materialele cauzei nu există nici un act definitiv și irevocabil al instanței de judecată sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Deci, a reiterat că persoana care pretinde că a fost vătămată într-un drept al său urmează a dovedi faptul că acțiunile organelor de stat au purtat un caracter ilicit, or însuși actele judecătorești privind pornirea urmăririi penale, ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuț, învinuit sunt niște procedee legate de desfășurarea normală a urmăririi penale care nu afectează drepturile sau libertățile constituționale.

La fel, a specificat că Roman Nicolaev nu a prezentat probe ce ar demonstra prezența unor suferințe cauzate, iar argumentele invocate întru motivarea pretenției de încasare a prejudiciului moral, poartă un caracter declarativ.

Prin urmare, instanța de apel eronat a dispus încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul reclamantului a sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în cazul în care nu sunt întrunite condițiile necesare de aplicabilitate a prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

La 17 august 2021, Procuratura Generală a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurentul Procuratura Generală, în motivarea recursului, a invocat că Nicolaev Roman a fost supus unui control legal de către organele de resort ghidat de legea procesuală penală, ingerință admisă atât de legislația națională, cât și de cadrul normativ internațional, or, Nicolaev Roman nu se poate opune acestei ingerințe atunci când interesul suprem al persoanei, societății și/sau al statului în sensul protejării împotriva comiterii infracțiunii îl cere.

Prin urmare, Nicolaev Roman nu a fost tras la răspundere penală, nu i s-a acordat statutul de condamnat, fiind doar bănuț/învinuit (15 septembrie 2017 – 29 septembrie 2017) de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c) și d) din Codul penal în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale.

Respectiv, emiterea unei ordonanțe de scoatere de sub urmărire penală nu reprezintă o încălcare a dreptului ultimului, care necesită a fi despăgubit prin prisma Legii nr. 1545, deoarece nu au fost declarate ca fiind ilegale acțiunile procurorului, judecătorului de instrucție sau ale organului de urmărire penală.

Mai mult ca atât, Nicolaev Roman nu a dovedit prin probe admisibile faptul vătămării drepturilor personale nepatrimoniale privind integritatea morală, prezumție valabilă până la proba contrarie, totodată nefiind justificată și mărimea compensației solicitate.

Astfel, nu au fost prezentate probe care ar confirma că a suportat careva prejudicii.

La 26 iulie 2021, instanța de recurs a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat de Roman Nicolaev, fiind recepționat de către Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală la 30 iulie 2021 conform avizelor de recepție (f.d. 186-187).

La 02 august 2021, instanța de recurs a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat de Ministerul Justiției.

La 18 august 2021, instanța de recurs a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat de Procuratura Generală.

La 18 august 2021, Procuratura Generală a depus referință la recursul declarat de Nicolaev Roman, prin care a solicitat să fie considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursurilor, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 22 aprilie 2021, iar la 29 iunie 2021, instanța de apel a expediat în adresa părților prin intermediul poștei electronice decizia motivată a instanței de apel (f.d. 170).

Recursul a fost declarat la 08 iulie 2021 de către Nicolaev Roman, la 02 august 2021 de către Ministerul Justiției și la 17 august 2021 de către Procuratura Generală, respectiv se consideră depuse în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 08 septembrie 2021, recursurile declarate de către Nicolaev Roman, reprezentat de avocatul Dragomir Aliona, Ministerul Justiției și Procuratura Generală au fost considerate admisibile.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursurile declarate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală urmează a fi respinse, iar recursul declarat de Nicolaev Roman, reprezentat de avocatul Dragomir Aliona urmează a fi admis, cu modificarea deciziei instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că la speță, sunt aplicabile prevederile art. 1405 alin. (1) din Codul civil și art. 1423 din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019), precum și prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de

reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

S-a constatat, că prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău din 15 septembrie 2017, s-a dispus începerea urmăririi penale conform semnelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c) și d) din Codul penal.

Ulterior, prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău din 17 septembrie 2017, Nicolaev Roman a fost pus sub învinuire, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c) și d) din Codul penal, iar prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 septembrie 2017, în privința lui Nicolaev Roman a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen de 30 de zile.

Prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău din 29 septembrie 2017, Nicolaev Roman a fost scos de sub urmărire penală din motiv că faptele nu întrunesc elementele infracțiunii, cu clasarea dosarului penal și încetarea de drept a măsurii preventive – arestul preventiv, aplicat prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 septembrie 2017.

Făcând uz de remediul intern, în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, Nicolaev Roman a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, solicitând încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 10 000 euro cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și încasarea sumei de 45 000 lei cu titlu de prejudiciu material (30 000 lei pentru cu titlu de prejudiciu material achitat părților vătămate, 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și 4 200 lei pentru procurarea alimentelor).

Prima instanță, judecând cauza, a dispus respingerea acțiunii.

Instanța de apel, prin decizia din 22 aprilie 2021, a casat hotărârea instanței de fond și a emis o nouă hotărâre, prin care a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Nicolaev Roman, cu încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Nicolaev Roman a sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și 1 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a concluzionat referitor la tragerea ilegală la răspundere penală a lui Nicolaev Roman, iar ca urmare dreptul ultimului de a solicita repararea prejudiciului cauzat prin prisma Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Astfel, instanța de apel a constatat că instanța de fond eronat a aplicat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, or, măsurile aplicate în privința reclamantului pot determina suferințe psihice, prin privarea sa de libertate și limitarea dreptului la libera circulație, inclusiv prin

sentimentul de anxietate, stres, neliniște, perturbare a vieții, disconfort și retrăire, stări apreciate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului ca fiind elemente ale prejudiciului nepatrimonial.

La caz, instanța de apel a considerat că suma de 10 000 lei este una rezonabilă și echitabilă, fiind o despăgubire suficientă, compensatoare pagubelor de ordin moral cauzat reclamantului și corespunzătoare criteriilor de despăgubire stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa, iar cuantumul pretins de reclamant este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

Totodată, instanța de apel a concluzionat că suma de 1 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică este o sumă reală, necesară și rezonabilă, care corespunde volumului serviciilor prestate realmente confirmate de către avocat în cadrul judecării cauzei și constituie o satisfacție echitabilă.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel întemeiat a concluzionat că Nicolaev Roman este îndreptățit să pretindă repararea prejudiciului moral cauzat în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, însă, în opinia instanței de recurs suma de 10 000 de lei încasată cu titlu de prejudiciu moral nu corespunde caracterului și gravității suferințelor psihice și fizice cauzate ultimului, nefiind proporțională prejudiciului moral suferit și pe măsură să îi aducă satisfacție.

În susținerea opiniei enunțate, colegiul reține următoarele.

Conform art. 2 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, acțiunile ilicite sunt acele acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

Conform art. 3 alin. (1) lit. a) și b) și alin. (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma tragerii ilegale la răspundere penală și a condamnării ilegale, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice.

Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Conform art.6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare.

Conform art. 11 alin. (1) și (3) din legea menționată, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege.

Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Prin prisma Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în așa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victime.

Aici, urmează a menționa că, instanța de apel, corect a aplicat legea materială care guvernează raportul juridic litigios, just a constatat faptul că, este reparabil prejudiciul moral cauzat lui Nicolaev Roman în urma tragerii ilegale la răspundere penală și întemeiat a concluzionat referitor la încasarea prejudiciului moral.

Astfel, reieșind din faptul că răspunderea pentru prejudiciul moral are un caracter compensator, acesta urmează să se determine de instanța judecătorească în raport cu circumstanțele concrete ale cauzei, ținându-se cont de persoana reclamantului și de măsura în care această compensație poate să-i aducă satisfacție.

La caz, Colegiul reține că la 15 septembrie 2017, Nicolaev Roman a fost reținut de către Procuratura mun. Chișinău pe motivul existenței rezonabile de a presupune că se va sustrage de la urmărirea penală și va împiedica aflarea adevărului cunoscând despre circumstanțele care-i sunt incriminate în temeiul art. 190 alin. (2) lit. b), c) și d) din Codul penal, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 septembrie 2017, fiindu-i aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen de 30 de zile.

Prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău din 29 septembrie 2017, Nicolaev Roman a fost scos de sub urmărire penală din motiv că faptele nu întrunesc elementele infracțiunii, cu clasarea dosarului penal și încetarea de drept a măsurii preventive – arestul preventiv, aplicat prin încheierea Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 18 septembrie 2017.

Colegiul reține că actele cauzei denotă cu certitudine tragerea ilegală la răspundere penală a lui Nicolaev Roman și aflarea în arest preventiv în perioada 15 septembrie 2017 – 29 septembrie 2017 (încetarea de drept a măsurii preventive).

Deci, instanța de recurs consideră că, cuantumul prejudiciului moral încasat de către instanța de apel în mărime de 10 000 lei este vădit disproporțional și diminuat în raport cu circumstanțele stabilite la caz, or, la determinarea cuantumului acestuia urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, cu menținerea echilibrului între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

Luând în considerație suferințele psihice suportate de către Nicolaev Roman în urma tragerii ilegale la răspundere penală și aflării în arest preventiv o perioadă de 14 zile, gradul trăirilor negative și disconfortul suportat odată cu supunerea acestuia urmăririi penale, consecințele produse familiei, de stresul precum și de efectele psihice provocate, compensația bănească încasată de instanța de apel nu este în măsură de a-i atenua suferințele fizice și psihice cauzate.

Prin urmare, prejudiciul moral se acordă în raport cu consecințele negative suferite de parte, măsura în care au fost lezate acest și afectată situația socială și materială, iar în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului, aceste criterii se aplică prin necesitatea ca partea lezată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar suma apreciată să nu fie vădit disproporțională cu sumele acordate de Curtea Europeană.

La speță, urmează a se invoca cauza Cucu și alții contra Moldovei, în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat în unanimitate încălcarea dreptului la libertate și siguranță pentru trei reclamânți: Cucu Alexandru, Tanasiev Eugeniu și Vladarcic Vadim.

La fel, Curtea a notat că instanțele naționale și Guvernul au acordat reclamânților despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit, însă problema principală este aprecierea dacă compensația acordată a fost proporțională cu prejudiciul suferit de către reclamânți, iar nivelul compensației nu trebuie să fie disproporționat în comparație cu cel acordat de Curte în cazuri similare.

Astfel, Curtea a reiterat că în prezenta cauză, statutul de victimă și prin urmare, existența unei încălcări este legată de compensația financiară acordată la nivel național, or, aprecierea Curții implică o comparație dintre acestea cu cea pe care Curtea o acordă în cazuri similare.

Prin urmare, Curtea a reținut că Curtea Supremă de Justiție și Guvernul au acordat primului reclamant echivalentul a 1 460 de euro (pentru 15 zile de arest), 862 de euro celui de-al doilea reclamant (pentru 7 zile de arest) și 317 euro celui

de-al treilea reclamant (pentru 9 zile de arest), drept prejudiciu moral, sume care sunt inferioare celor acordate de Curte în cazuri similare.

În final, Curtea a acordat fiecărui reclamant câte 4 000 euro cu titlu de prejudiciu moral.

La caz, urmează a se face referire și la deciziile de radiere de pe rol a cererilor Ciornea și Buzu versus Moldova.

Cererea Ciornea vs Moldova se referă la detenția reclamantului timp de 23 de zile în detenție preventivă și 17 zile în arest la domiciliu. Curtea Supremă de Justiție i-a acordat suma de 535 de euro cu titlu de prejudiciu moral, iar Guvernul s-a oferit să plătească reclamantului 3 000 euro pentru a acoperi orice prejudiciu material și moral.

Cererea Buzu vs Moldova se referă la detenția reclamantului timp de o noapte, fapt pentru care a solicitat despăgubiri de aproximativ 914 euro pentru încălcarea drepturilor sale garantate de art. 5 și 11 din Convenție. Curtea Supremă de Justiție a oferit echivalentul sumei de aproximativ 444 de euro, iar Guvernul s-a angajat să plătească 470 de euro pentru a acoperi orice prejudiciu material și moral în limita cerințelor înaintate de reclamant.

În circumstanțele expuse și având în vedere principiul compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că suma de 3 000 euro, care urmează a fi convertită în valută națională a Republicii Moldova, la rata de schimb din data plății, va constitui o satisfacție pentru prejudiciul cauzat reclamantului, care este una rezonabilă și echitabilă, fiind o despăgubire utilă și suficientă, compensatoare pagubelor de ordin moral cauzat reclamantului, această despăgubire fiind corespunzătoare și criteriilor de despăgubire stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența similară (Buzadji vs Republica Moldova), fiind exagerată suma de 10 000 euro solicitată de către ultimul cu titlu de prejudiciu moral.

Prin urmare, instanța de recurs apreciază neîntemeiate argumentele Ministerului Justiției și Procuraturii Generale cu referire la faptul că Nicolaev Roman nu a prezentat probe care ar confirma prejudiciul moral cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală și astfel lipsa temeiului de a genera obligațiunea statului la repararea acestuia, dat fiind că acest argument poartă un caracter declarativ și formal, fiind contrar prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

De asemenea, instanța de recurs menționează că la materialele cauzei este anexat bonul de plată, din care rezultă că Nicolaev Roman a achitat avocatului Dragomir Aliona suma de 10 000 lei pentru asistența juridică în cadrul prezentei cauze civile (f.d. 9).

În acest sens, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar, în conformitate cu prevederile art. 94 și 96 din Codul de procedură civilă, de a majora și cuantumul sumei încasate de către instanța de apel cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, de la 1 000 de lei până la 5 000 lei, ca fiind reale, necesare și rezonabile.

Totodată, Colegiul reține că prin cererea de chemare în judecată, Nicolaev Roman a solicitat încasarea sumei de 45 000 lei cu titlu de prejudiciu material și anume 30 800 lei cu titlu de prejudiciu material achitat părților vătămate, 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și 4 200 lei pentru procurarea alimentelor.

Instanța de recurs reiterează că referitor la pretențiile menționate, relevanță au prevederile art. 4 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, care stipulează că prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite specificate în prezenta lege nu se repară de către stat în cazul împăcării bănuțului, învinutului, inculpatului cu partea vătămată, precum și în cazul în care persoana, în procesul urmăririi penale sau cercetării judecătorești, împiedică, prin autodenunț, stabilirea adevărului.

După cum rezultă din recipisele (xero-copii) întocmite la 19 septembrie 2019, Nicolaev Roman, prin intermediul avocatului Cebotari Serghei, benevol a achitat părților vătămate Veșțiman Cătălin și Iațco Claudia - reprezentantul legal al lui Iațco Adrian, suma de 20 000 lei și respectiv 10 800 lei în contul compensării prejudiciului material și moral (f.d. 33-34).

Având în vedere prevederile legale menționate, este întemeiată soluția instanțelor ierarhic inferioare referitor la respingerea pretenției cu privire la repararea prejudiciului material achitat părților vătămate în cadrul dosarului penal.

Cu referire la cerința privind încasarea cheltuielilor pentru procurarea alimentelor, instanța de recurs menționează că reclamantul nu a prezentat probe întru susținerea pretenției respective.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală, de a admite recursul declarat de Nicolaev Roman, reprezentat de avocatul Dragomir Aliona, cu modificarea deciziei instanței de apel în partea încasării de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Nicolaev Roman a prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică, prin majorarea cuantumului sumei încasate de la 10 000 de lei până la 3 000 euro, care urmează a fi convertită în valută națională a Republicii Moldova, la rata de schimb din data plății și a cheltuielilor de asistență juridică de la 1 000 de lei până la 5 000 lei. În rest, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe urmează a fi menținute.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se resping recursurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală.

Se admite recursul declarat de Nicolaev Roman, reprezentat de avocatul Dragomir Aliona.

Se modifică decizia Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2021, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolaev Roman împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală cu privire la cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și încasarea cheltuielilor de judecată, în partea încasării de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Nicolaev Roman a prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică, prin majorarea cuantumului sumei încasate de la 10 000 de lei până la 3 000 (trei mii euro), care urmează a fi convertită în valută națională a Republicii Moldova, la rata de schimb din data plății și a cheltuielilor de asistență juridică de la 1 000 de lei până la 5 000 (cinci mii lei).

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2021 și hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 22 iulie 2020, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Victor Burduh

Dumitru Mardari